

משימה 1: פיצוח שאלת השוואה

המשגה והדגמה

במשימה המקדימה ביצעתם את המשימה הבאה:

הזהב הוא מתכת ששימשה במשך שנים רבות כחומר גלם לייצור מטבעות כאמצעי לתשלום. בחרו בה בגלל תכונותיה המיוחדות - היא רכה יחסית, מבריקה ואינה משתנה במגע עם חומרים אחרים. הערך של מטבעות הזהב נקבע בעבר על פי המסה שלהן - מסה גדולה יחסית (19.3 גר' לסמ"ק חומר) בהשוואה למסת מטבע ממתכות אחרות, באותו הנפח. בנוסף, הזהב הינה מתכת נדירה. כיוון שכך, מחירה של מטבע הזהב כאמצעי תשלום היה גבוה.

גם נחושת שימשה לייצור מטבעות בתקופות קדומות. זוהי מתכת נפוצה שמחירה נמוך יחסית לזהב וכסף, מסתה קטנה יחסית לזהב (8.9 גר' לסמ"ק חומר). היא רכה, מבריקה ומשנה את צבעה במגע עם האוויר.

א. השוו בין תכונות הזהב לתכונות הנחושת, התייחסו לתכונות שחשובות לייצור מטבעות לתשלום

ב. מדוע לא משתמשים כיום בנחושת לייצור מטבעות לתשלום? הסבירו לפני שמשיבים לשאלה אוריינית, חשוב לארגן את החשיבה - להבין מהי השאלה ומה נדרש בה, ולתכנן איך להשיב לה. ניתן לעשות זאת בעזרת הכלי ל"פיצוח שאלה".

א. הכרות עם הכלי ל"פיצוח שאלה"

היבטים	"שאלות פיצוח"
השאלה	במה עוסקת השאלה? (נושא, תופעה, בעיה, דילמה) מהם רכיבי השאלה? (מס' סעיפים, קטע טקסט, ייצוגים חזותיים) מהי מילת ההוראה / שאלה בכל אחד מסעיפי השאלה?
התשובה	מה סוג התשובה שעליכם להשיב? תיאור / השוואה / קשר / השפעה / מסקנה / הנמקה / הסבר / המלצה / טיעון
המידע בשאלה	איזה מידע ברכיבי השאלה (טקסט, ייצוגים חזותיים) יכול לסייע להשיב לשאלה?
ידע נוסף	איזה ידע נוסף דרוש כדי להשיב לשאלה?
פעולות	אלו פעולות יש לבצע כדי להשיב לשאלה?

בכל שאלה פתוחה או בשאלה מורכבת הבנויה מטקסט וייצוגים חזותיים (תרשימים, טבלאות או גרפים), תרגלו את העבודה עם "שאלות פיצוח" עד שהכלי יהפוך להרגל חשיבה אוטומטי, שיהיה זמין לעזרתכם בכל הזדמנות.

ב. הדגמה: שחזרו את הדרך בה הגעתם לתשובה, בעזרת הכלי ל"פיצוח שאלה"
 (השיבו בטבלה בעמודה השמאלית)

תשובות	"שאלות פיצוח"
	במה עוסקת השאלה?
מס' סעיפים: _____, קטע טקסט, ייצוג חזותי: _____	מהם רכיבי השאלה?
בחרו: סמנו/ תארו/ ציינו / השלימו/ השוו / נמקו/ הסבירו סעיף א: סעיף ב':	מהי מילת ההוראה בכל אחד מסעיפי השאלה?
בחרו: תיאור / השוואה / קשר/ השפעה/ מסקנה / הנמקה / הסבר / המלצה / טיעון סעיף א: סעיף ב':	מה סוג התשובה שהיה עלי להשיב?
הדגישו את המידע בטקסט.	איזה מידע בקטע הטקסט עזר לי להשיב לשאלה?
	איזה ידע נוסף גייסתם כדי להשיב לשאלה?
	אלו פעולות ביצעתי כדי להשיב לשאלה?

ג. טבלת השוואה לפי תבחינים:

להשוואה בין המתכות, היעזרו בטבלת השוואה- השוו ביניהן בעזרת התבחינים שבטבלה:

השוואת מתכות לצורך ייצור מטבעות		תבחינים להשוואה:
שם המתכת: _____	שם המתכת: _____	תכונות של מתכות הדרושות לייצור מטבעות
	רכה	רמת קשיות של המתכת
		ברק המתכת
נפוצה		נדירות המתכת
	19.3 גרם	מסה של 1 סמ"ק מתכת
		שינוי צבע בחשיפה לאוויר
נמוך יחסית ל....		מחיר המתכת

* תבחינים = קריטריונים

ד. הערכת התשובה:

בדקו שוב את התשובה שהשבתם במשימה המקדימה ותקנו במידת הצורך.

נספח: כלי עזר לפיצוח שאלת השוואה

כרטיס ניווט לניסוח תשובת השוואה

מילות שאלה והוראה: במה שונה, במה דומה,
מה המשותף, השווה, מה עדיף? מה טוב יותר? מה מתאים?

פעולות: מה צריך לעשות?

- ✓ מהי מטרת ההשוואה?
 - ✓ מה צריך להשוות? (מה "מושא" ההשוואה?)
 - ✓ לפי מה משווים? (מהם התכונות להשוואה?)
 - ✓ מה דומה (להבדל) בין מה שאתם משווים?
 - ✓ מה שונה בין מה שאתם משווים?
 - ✓ ניסוח תשובת השוואה המציגה את הדומה והשונה
- כאן צריך: טבלת השוואה

תבנית לבניית טבלת השוואה:

* תבחינים = קריטריונים

השוואה בין _____ ל _____		תבחינים* להשוואה (לפי מה משווים?)
א': _____	ב': _____	